

Kronikk: Hvorfor skal kommunene øve på krig?

Forsvaret er vant til å øve på krig. I 2026 ønsker vi at hele Norge skal gjøre det samme.

av Elisabeth Aarsæther og Ingrid Gjerde

Publisert 19. januar 2026

Bakteppet er kjent: Det er ingen umiddelbar fare for krig i Norge. Likevel, Norge befinner seg i den mest alvorlige sikkerhetspolitiske situasjonen siden andre verdenskrig. Vi utsettes for kontinuerlige cyberangrep og de hemmelige tjenestene mener Norge kan utsettes for forsøk på sabotasje.

Det er derfor viktigere enn på lenge at hele samfunnet er forberedt på sikkerhetspolitiske kriser, og i verste fall krig.

Forsvaret og NATO skal forsvare Norges territorielle grenser, men de er helt avhengig av et velfungerende og motstandsdyktig sivilt samfunn for å lykkes. Hele Norge må bidra.

Totalforsvarsåret 2026

Regjeringen har besluttet at 2026 skal være et totalforsvarsår. Totalforsvaret er summen av våre militære og sivile ressurser som samarbeider for å ivareta Norges sikkerhet i fred, krise og krig.



Det overordnede målet med totalforsvarsåret er å styrke Norges evne til å forebygge og håndtere sikkerhetspolitiske kriser og krig. Det er selvsagt et arbeid som ikke starter og stopper med kalenderåret 2026, men i 2026 skal vi sammen få til et skikkelig løft. Og det skal vi blant annet gjøre ved å stryke kompetanse, videreutvikle beredskapsplaner og øve.

Forsvaret har i år et krafttak på styrking av beredskapen. En viktig del av dette er å klargjøre hvilken sivil støtte som kreves for å løse Forsvarets oppgaver og hvordan vi best kan jobbe sammen med andre sektorer og næringslivet for å sikre et sterkt forsvar samtidig som kritiske samfunnsfunksjoner opprettholdes over tid.

Oppdaterte planer, og at vi øver sammen, gjør samfunnet bedre forberedt. For eksempel kan øvelser gi informasjon om svake punkter innen logistikk, helseberedskap og kommunikasjon. I tillegg er det også et poeng at øvelser kan virke avskrekkende for en eventuell fiende.

En rekke ulike øvelser

Øvelse Cold Response i mars involverer om lag 25 000 soldater fra flere nasjoner. Da vil vi teste sivil-militært samarbeid i nord. Blant annet skal vi øve mottak av soldater, og evakuering og behandling av skadde fra Finland til Narvik, hvor Narvik Havn er en sentral aktør.

I andre halvår av 2026 skal kommunene øve på sin rolle i krig. Det kan for eksempel være helseberedskap, evakuering eller alliert mottak. Øvelsene vil være tilpasset de ulike regionene, og tar utgangspunkt i scenariofortellinger som DSB lager i samarbeid med statsforvalterne. Målet er at alle kommunene i Norge skal gjennomføre minst en øvelse i løpet av høsten.

Under Egenberedskapsuka, som alltid er i oktober, vil også kommunene spille en helt sentral rolle. Da er nemlig temaet kriseinformasjon til befolkningen hvis elektronisk kommunikasjon ikke virker. Kommunene må kunne informere innbyggerne i kriser, og folk må vite hvordan de får tak i informasjon.

Kommunenes rolle i krig

Hvis du jobber i kommuneadministrasjonen og synes disse øvelsene og forventningene til kommunen din er litt overveldende eller uklare.

Da skal du vite at DSB i juni kommer med en veileder som skal klargjøre kommunenes og fylkeskommunenes oppgaver og ansvar i krig. Målet med veilederen er at kommunene skal få de svarene de trenger for å bygge hensiktsmessig beredskap for sin kommune, også for det øverste krisespekteret. Denne veilederen kommer altså samtidig som DSB publiserer regionalt tilpassede øvelser som kommunene kan benytte seg av. Veilederen skal være et praktisk verktøy, ikke et teoretisk dokument.

Hvis du fortsatt ikke er betrygget på at en veileder løser alt: Husk at kommunenes aller viktigste oppgave i sikkerhetspolitisk krise eller krig er å gjøre det samme som i fredstid. Nemlig å ivareta innbyggernes trygghet. Det gjøres blant annet ved å yte de kritiske tjenestene kommunenes innbyggere trenger i hverdagen.

I Norge har vi heldigvis også et sterkt sivilsamfunn, næringsliv og mange gode krefter som gjerne vil bidra til å styrke den lokale beredskapen.

Sammen er vi forberedt!

Elisabeth Aarsæther, direktør i DSB

Ingrid Gjerde, generaløytnant, sjef for Forsvarsstaben

(Kronikken er publisert i Kommunal Rapport 13. januar
(<https://www.kommunal-rapport.no/meninger/hvorfor-skal-kommunene-ove-pa-krig/844381>))